

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
Келажаги
Буюк
Давлат

2024 йил — Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2024 йил 27 январь, № 21 (8644)

Шанба

Сайтимида ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

Икки томонлама муносабатларнинг долзарб масалалари муҳокама қилинди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 26 январь куни Қирғиз Республикаси Президенти Саидр Жапаров билан телефон орқали мулоқот қилди.

Ўзбекистон билан Қирғизистон ўртасидаги кўп қиррали ҳамкорликни янада ривожлантириш ва кенгайтиришнинг долзарб масалалари кўриб чиқилди.

Давлат раҳбарлари икки томонлама яхши кўшничлик ва кенг қамровли стратегик шериклик муносабатлари бугунги кунда юксак даражага кўтарилганини алоҳида мамнуният билан қайд этдилар.

Мамлакатларимиз ҳукуматлари, идоралари, ҳудудлари ва ишбилармон доиралари ўртасида яқин алоқалар ва алмашинувларни давом эттириш муҳимлиги таъкидланди.

Ўзаро товар айирбошлаш ҳамми-ни ошириш, автомобилсозлик, элек-

тротехника ва тўқимачилик тармоқларида, қишлоқ хўжалиги ва бошқа устувор йўналишларда, шу жумладан, қўшма Тараққиёт фонди доирасида саноат кооперацияси лойиҳаларини илгари суриш бўйича бир-галликда амалга ошириладиган чора-тадбирлар қўллаб-қувватланди.

Маданий-гуманитар ҳамкорлик дастурини кенгайтиришга алоҳида эътибор қаратилди.

Ўзбекистон ва Қирғизистон етакчилари Марказий Осиё минтақасидаги инфратузилмавий лойиҳаларни амалга ошириш масалаларини муҳокама қилдилар, бўлажақ учрашувлар режасини кўриб чиқдилар.

Мақтаб таълими сифатини яхшилаш бўйича таклифлар кўриб чиқилди

Президент Шавкат Мирзиёев 26 январь куни мақтаб таълими сифатини яхшилаш чора-тадбирларига оид тақдимот билан танишди.

Мамлакатимизда 10 минг 284 та мақтаб бор. Сўнгги йилларда уларда қарор топишни яхшилаш, ўқувчи ўрнини кўпайтириш бўйича кўп ишлар қилинди. Мақтабларни йилга ўртача 400 минг ўқувчи битираётган бўлса, уларнинг 170 минг нафари таълимни давом эттирмоқда. Ривожланган давлатларда 50 фоиздан зиёд битирувчилар профессионал таълим муассасасига киради.

Хозирча 208 та мақтабнинг юқори синф ўқувчиларини уч йўналиш бўйича касбга ўргатиш йўлга қўйилди. Чет тилини билиш сертификатига эга бўлган мақтаб битирувчилари сони охириги икки йилда 6 минг нафардан 18 мингга етди.

Шу билан бирга, бу ишларни изчил давом эттириш зарур. Таълим сифатини ошириш узулсиз жараён.

Тақдимотда шу мақсаддаги чора-тадбирлар муҳокама қилинди.

Бугунги кунда ҳудудлардаги 500 та мақтабда Президент ва иختисослаштирилган мақтабларнинг баҳолаш тизими жорий этилган. Натияжада илгор хорижий таърибга асосида вазиёни таҳлил қилиш, муаммони ечиш, жамоада ишлаш каби амалий машғулотлар улуши 60 фоизга етказилган.

Келгуси ўқув йилига қадар ушбу баҳолаш тизимини халқаро тестология мезонларига мослаштириш зарурлиги айтилди. Мақтабларнинг ўзи ҳам аккредитациядан ўтказилди. Бу халқаро баҳолаш мезонларини миллий тизимга жорий қилиш, мақтабларни бошқариш ва таълим сифатини оширишга хизмат қилади.

Педагогларнинг билим ва маҳорати масаласига эътибор қаратилар экан, малака ошириш марказлари эскича ишлаётгани, илмий салоҳияти юқори эмаслиги қайд этилди. Шу боис 14 та ҳудуддаги бундай марказлар фаолиятини қайта кўриб чиқиш, ўқитувчиларни касбий ривожлантириш дастурларини жорий этиш вазифаси қўйилди.

Мақтабларда хорижий тил бўйича ўқув дастурларини такомиллаштириш, олий таълим муассасас-

ларининг ўқув режаларини бу билан уйғунлаштириш зарур. Хорижий тилни интенсив тарзда ўргатиш амалиётини ҳам кенгайтириш лозим.

Маълумки, юртимизда хусусий мақтабларга имконият берилгани натижасида уларнинг сони кўпайиб бормоқда. Бу давлат мақтабларига юкломани қайтариш ва соғлом рақобатга хизмат қилмоқда. Шу боис хусусий мақтаблар учун лицензия талабларини янада соддалаштириш, кредит, солиқ ва коммунал тўловлардан қўшимча энгилликлар бериш бўйича таклифлар билдирилди.

Мутасаддиларга таълим ташкилотлари фаолияти ва таълим сифати мониторингинг платформасини ишга туширишга топшириқ берилди.

Йўналишда таъкидланганидек, таълимнинг барча бўғинида ислохотларни ягона концепция асосида амалга ошириш бўйича Лойиҳа офиси ташкил қилинади. У боғча, мақтаб, касбий ҳамда олий таълимда ўқув стандарти ва дастурларини илгор тажрибалар асосида ишлаб чиқишга масъул бўлади.

Давлатимиз раҳбари мақтаблар фаолиятида маҳалла раиси ва фаолларнинг ўрни катта бўлиши кераклигини таъкидлади.

— Маҳалладаги мухит, аҳоли бандлиги кўп жиҳатдан ёшлар таълим-тарбиясига боғлиқ. Шундай экан, маҳалла раиси ота-оналар билан бирга мақтаблар ҳаётида фаол қатнашиши, ёшларнинг билими ва касб эгаллашига эътиборли бўлиши керак, — деди Шавкат Мирзиёев.

Дарҳақиқат, мақтаб масаласи фақатгина таълим соҳасининг эмас, ота-оналар, маҳалла фаоллари, бутун жамиятнинг иши. Чунки мақтаб мамлакат келажагининг замини. “Бир болага етти маҳалла ота-она” деган мақол замирида ҳам айни шу ҳақиқат муҳасам. Шунда ота-оналар ҳам ўз фарзандлари тарбиясида глобаллашган ҳозирги замонда бу жуда муҳим.

Ў.А.

Ўзбекистон глобал инновацион индексда ўз ўрнини мустаҳкамламоқда

Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида Глобал инновацион индексда мамлакатимиз ўрнини яхшилаш ва 2030 йилга қадар “ТОП — 50” қаторига кириш вазифаси қўйилган эди. Буни амалга ошириш учун эса мазкур индексда қайд этилган паст индикаторлар бўйича Ўзбекистон позициясини яхшилаш ҳамда инновацион лойиҳаларни амалга ошириш учун барча йўналишда кенг имкониятларни яратиш, тадқиқотларни ва инновацион ташаббусларни қўллаб-қувватлашнинг замонавий механизмларини жорий қилиш белгилаб берилди.

Таҳлил

Натияжада ўтган йилларда Ўзбекистон илк маротаба Глобал инновацион индекс (“The Global Innovation Index” — GIИ)да ўз ўрнига эга бўлди. Хар йилги

анъана бўйича Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилоти (WIPO) томонидан дунёнинг 132 та мамлакат кўрсаткичлари бўйича мазкур индекснинг (GIИ-2023) 16-нашрини эълон қилди. Нашр маълумотларига кўра кейинги йилларда жаҳонда инновацион жараён тўтовсиз

ривожланиб бормоқда. Булар, асосан, сунъий интеллект (AI), супер ҳисоблаш ва автоматлаштириш негизига қурилган рақамли инновацион биотехнологиялар, нанотехнологияларга асосланган чуқур илмий инновацияларда намён бўлади.

Жорий рейтингда Ўзбекистон ўз ўрнини янада мустаҳкамлаб олди. Табиийки, кейинги йилларда дунёда юз берган турли воқеликлар ҳамда жараёнлар, жумладан, Президентимиз таъкидлаганидек, “Бу пандемия бўладими, табиий офатлар, зилзилалар бўладими, қуролли тўқнашувлар, глобал исиш ҳамда қургоччилик бўладими — барчаси ба-

шариятни қаттиқ синовдан ўтказди ва ўтказмоқда”. Шундай оғир синовли даврда мамлакатнинг нуфузли халқаро рейтинглардаги позициясини ушлаб туришнинг ўзи бўлмади, албатта.

Ўзбекистон илк бор Глобал инновацион индексга кирганда 93-ўринни эгаллаган эди, бугун эса рейтингнинг юқори 100 талигида сўнгги йилларда энг кўп юқорилаган Марокаш (70-ўрин), Миср (86-ўрин) ва Покистон (88-ўрин) каби мамлакатлар қаторида, яъни 82-ўринда.

3

Ҳамкорлик

ДЕЛЕГАЦИЯМИЗ ХАЛҚАРО ФОРУМДА ҚАТНАШДИ

Шу йилнинг 25 январь куни Европа тикланиш ва тараққиёт банки (ЕТБ)нинг Лондондаги бош қароргоҳида “Янги Ўзбекистон: тараққиёт учун янги имкониятлар ва ижтимоий шериклик” мавзусида халқаро форум ўтказилди.

ЕТББ, Олий Мажлис Сенати, Хотин-қизларнинг жамиятдаги ролини ошириш, гендер тенглик ва оила масалалари бўйича республика комиссияси ва “Сабр” ижтимоий-иқтисодий ривожланиш маркази ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда юқори даражадаги 100 дан ортиқ иштирокчилар жумладан, ЕТББ, мамлакатимиз парламенти юқори палатаси ҳамда вазирликлар, нодавлат ношароит ташкилотлари (ННТ) ва бизнес ҳамжамиятлари вакиллари қатнашди.

Анжуманда Ўзбекистондаги давлат идоралари, бизнес тузилмалари ва фуқаролик жамияти институтлари ўртасидаги муваффақиятли ҳамкорлик аёллар тадбиркорлиги ва уларнинг иқтисодий имкониятларини кенгайтириш билан боғлиқ муаммоларни ҳал этишда қандай фойда бераётгани масаласи кенг муҳокама қилинди.

Форумнинг очилиш маросимида Олий Мажлис Сенати Раиси, Хотин-қизларнинг жамиятдаги ролини ошириш, гендер тенглик

ва оила масалалари бўйича республика комиссияси раиси Танзила Норбоева кейинги етти йилда мамлакатимизда инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, иқтисодий ва либераллаштириш борасида туб ўзгаришлар амалга оширилганига алоҳида эътибор қаратди.

— Бугун Ўзбекистонлик тадбиркорлар жаҳон бозорларига ишонч билан қадам қўймоқда. Бу борада бюрократик тўсиқлар бар-тараф этилди. Мажбурий ва боғлиқ механизмга тўлиқ барҳам берилди, гендер тенгликни таъминлаш борасида амалий натижаларга эришилди. Буларнинг барчаси жаҳон ҳамжамиятининг муносиб эътирофига сазовор бўлмоқда. Бундай натижаларга эришишда фуқаролик жамияти институтларининг фаоллиги муҳим ўрин тутмоқда, — деди Сенат Раиси.

Ўз навбатида, Европа тикланиш ва тараққиёт банки Ўзбекистоннинг барқарор ривожланиш йўлидаги стратегик ҳамкорлиги айланганлиги алоҳида урғуланди.

2

Акс садо

ЎЗАРО АЛОҚАЛАРИМИЗДА ЯНГИ ДАВР БОШЛАНМОҚДА

Яқин истиқболда Ўзбекистон ва Хитой ўзаро товар айирбошлаш ҳажмини 20 миллиард долларга етказмоқчи. Бу, биринчидан, охириги ўн йилда жаҳоннинг қудратли давлатларидан бирига айланган Хитой Халқ Республикаси билан алоқалар кучаяётганини билдирса, иккинчидан, Ўзбекистоннинг халқаро майдондаги салоҳияти юксалиб бораётганини англатади.

Бугун Хитой муҳим маҳсуларо жараёнларнинг масъулиятли иштирокчиси сифатида жаҳон иқтисодиёти ва бошқарувида етакчи ўринда. Катта нуфузга эга, иқтисодий ривожланган ушбу мамлакат билан Ўзбекистон ўртасида дўстона муносабатлар янги босқичга чиқаяётганидан халқимиз мамнун. Зеро, Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик минг йилликларни қамраб олган.

Таъкидлаш жоизки, Хитой ва Ўзбекистон ўртасидаги стратегик шериклик икки мамлакат тараққиёти учун муҳим аҳамиятга эга. Мисол учун, Ўзбекистонда

Хитойнинг “Лу Бань устахонаси” профессионал таълим тизимини жорий қилиш бўйича пилот лойиҳа бошланганини олайлик. Таълимдаги ҳамкорлик — бу барча соҳага илм-фанни олиб кириш орқали иқтисодий юксалишларга эришиш демак.

Икки давлат ўртасида савдо-иқтисодий ва инвестициявий ҳамкорлик жадал ривожланаётган. Утган йил якунлари бўйича товар айирбошлашнинг 14 миллиард долларга етгани, яқин истиқболда кўрсаткич янада ошиши кутилаётганини қувонарлиқдир.

2

«ЯШИЛ ҲАФТАЛИК — 2024» КЎРГАЗМАСИДА ЎЗБЕКИСТОН МАҲСУЛОТЛАРИ НАМОЙИШИ

Берлиндаги “Яшил ҳафталик — 2024” халқаро қишлоқ хўжалиги кўргазмасида Ўзбекистон ўз миллий маҳсулотларини намойиш қилапти.

1926 йилда Германияда асос солинган “Яшил ҳафталик” озиқ-овқат, қишлоқ хўжалиги ҳамда боғдорчилик соҳасида етакчи халқаро савдо ярмаркаси ҳисобланади. “Яшил ҳафталик — 2024” 28 январьдан давом этади.

Биз ва жаҳон

Ўзбекистоннинг мазкур халқаро тадбирдаги иштироки Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Савдо-саноат палатаси ва мамлакатимизнинг Германиядаги элчихонаси ташаббуси билан амалга оширилмоқда.

Мамлакатимизнинг 50 дан ортиқ етакчи корхоналари вакиллари иштирок этаётган ярмаркада ҳўл ва қайта ишланган мева-сабзавотлар, консервланган маҳсулотлар, турли мева шарбатлари ва нектарлардан

иборат салқин ичимликлар, қуритилган мева, зиравор ва сабзавотлар ҳамда қандолат маҳсулотлари ва бошқа 192 турдаги озиқ-овқат маҳсулоти тақдими алоҳида кўриб чиқилди, шунингдек, “В2В” учрашувлари ташкил этилмоқда.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги вазири Иброҳим Абдурахмонов бошчилигидаги мамлакатимиз делегацияси XVI озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги халқаро форуми ҳамда “Яшил

ҳафталик — 2024” кўргазмасининг очилиш маросими ва XVI қишлоқ хўжалиги вазири конференцияси тадбирларида ҳам иштирок этди.

Тадбир давомида Польша, Чехия, Латвия, Тожикистон қишлоқ хўжа-

лиги вазири, Германия Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги вазирлигининг парламентар давлат котиби, Венгрия қишлоқ хўжалиги вазири ўринбосари ва ГФР Қишлоқ хўжалиги жамияти ҳамда бошқа қатор

мамлакатлар расмий вакиллари ва компанияларнинг раҳбарлари билан учрашувлар бўлиб ўтди ва муҳим келишувларга эришилди.

«Дунё» АА. Берлин

4

Ит ҳунар, қарвон ўтар

Ватан мустақиллиги, миллат тақдири учун кураш — абадий кураш

Бу ҳақда Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан алоҳида қайд этилганидек, Ўзбекистоннинг ҳар бир фарзанди халқимизнинг бирдамлиги, мамлакат яхлитлиги учун курашиб яшашни ўз ҳаётининг маъноси деб билмоғи керак! Биз бир бўлсак — ягона халқимиз, бирлашсак — Ватанмиз!

Бу фикрлар бежиз айтилгани йўқ. Бугун биз дунёда империяпарастлик ва шовинизм бosh кўтарётган, таъжову ва таҳдид тобора ортаётган, тарихий бузиб талқин қилиш кучаяётган, камситиш, босқинчилик, вайронкорлик ва бир-бирига қарама-қарши қўйиш, адоват кўзғаш, урушларни молиялаштириш, ички ишларга аралаштириш очик-ойдинлик касб этаётган зиддиятли ва мураккаб бир даврда яшамоқчи.

4

ДЕЛЕГАЦИЯМИЗ ХАЛҚАРО ФОРУМДА ҚАТНАШДИ

— Бугунги кунда Ўзбекистон бутун Марказий Осиё минтақасида етакчи ислохотчи сифатида тан олинган. Биз бу борада Ўзбекистонни қўллаб-қувватлашда давом этамиз ҳамда 2024 йилда ундан кейинги йилларда ҳам ҳамкорлигимиз изчиллиги сусаймади, — деди ЕТББ президенти.

Форумда 2016 йилдан бунён Ўзбекистонда нафақат давлат бошқаруви, балки барча жабҳада, жумладан, нодавлат нотижорат ташкилотларини, аёллар тadbirkорлигини ривожлантириш ҳамда молиявий ва номолиявий ресурслардан фойдаланиш

борасида амалга оширилаётган инновацион ўзгаришлар тақдим этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ЕТББ Бошқарувчилар кенгашининг 32-йиллик йиғилиши ва бизнес форумида Европа тикланиш ва тараққиёт банки каби халқаро молия институтлари билан ҳамкорликнинг асосий йўналишлари, жумладан, тadbirkор аёлларни янада кенг қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратган эди.

Даржақиқат, кейинги йилларда Ўзбекистонда давлат бошқаруви, иқтисодиёт ва тadbirkорлик тузилмасида туб ўзгариш-

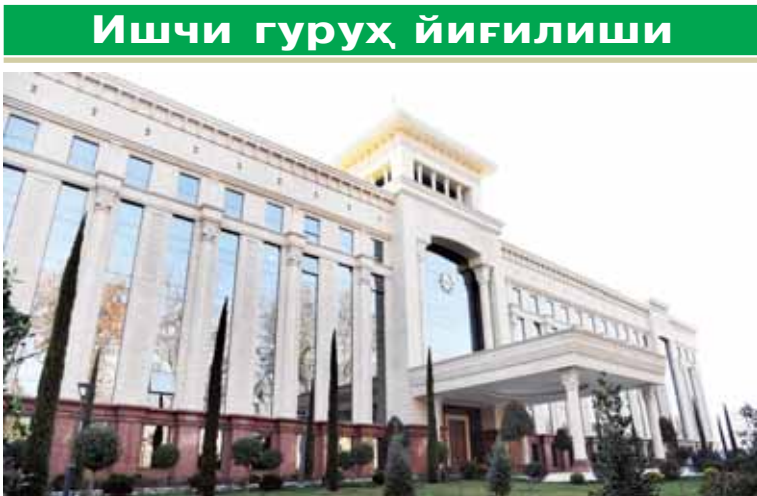
лар рўй берди, қатор ташаббуслар амалга оширилиб, хотин-қизларнинг жамиятдаги ролини юксалтириш борасида илҳомий қадамлар кўйилди.

Бугунги кунда Ўзбекистон томонидан илғор тажрибаларни ўрганиш ва келажакка оид стратегияларни ишлаб чиқиш мақсадида фуқаролик жамияти институтлари учун ҳам мамлакат ичкарисидда, ҳам халқаро ҳамжамият билан ижтимоий шериклик ўрнатиш имкониятларини яратишга қаратилган қатор ташаббуслар илгари суриб келинмоқда.

Форумда аёллар тadbirkорлиги, жумла-

дан, уни молиялаштириш ва таълим дастурлари билан боғлиқ муваффақиятлар, илғор тажрибалар, муаммолар ва ечимлар бўйича эксперт панеллари ташкил этилди.

Форум доирасида Ўзбекистон тadbirkор аёллари ва хунармандларининг "Шарқ бозори" хайрия кўргазма-ярмаркаси ҳамда таниқли фотограф М. Алининг юртимиз олимлари, шифокорлари, ўқитувчилари, ижодкорлари, спортчилари, хунармандлари ва бошқа фаол аёллар портретларидан иборат "Ўзбекистон аёллари ҳаётида бир кун" ижодий фотокўргазмаси уюштирилди.

ИШЧИ ГУРУХ ЙИГИЛИШИ

КОНВЕНЦИЯ РАТИФИКАЦИЯСИГА БАҒИШЛАНДИ

Олий Мажлис Сенатининг Халқаро муносабатлар, ташқи иқтисодий алоқалар, хорижий инвестициялар ва туризм масалалари қўмитаси ишчи гуруҳининг мажлиси бўлиб ўтди.

Унда сенаторлар, Қорақалпоғистон Республикаси Жўрқор Кенгеси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари доимий комиссиялари ҳамда Ёшлар парламенти аъзолари, экспертлар, тегишли вазирлик ва идоралар вакиллари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди.

Мажлисида "Халқаро меҳнат ташкилотининг Иш ҳақини химоя қилиш тўғрисидаги 95-сонли Конвенциясини (Женева, 1949 йил 1 июль) ратификация қилиш ҳақида"ги қонун қўриб чиқилди.

Муҳокама давомида Конвенциянинг асосий мақсади иш бевуричлар томонидан иш ҳақининг ўз вақтида пул шаклида тўланишини таъминлашдан иборат экани алоҳида таъкидланди.

Ишчи гуруҳ аъзолари томонидан миллий қонунчиликнинг Конвенция қоидаларига мувофиқлиги, унинг ратификациясида қўрилган чора-тадбирлар тўғрисида маълумотларни ўзбекистон томонидан Халқаро меҳнат ташкилотига тақдим қилинадиган йиллик миллий маърузаларда ақс эттириш назарда тутилганлиги ҳам урғулаб ўтилди.

Муҳокама якунида иштирокчилар томонидан ушбу қонун юзасидан тақлиф ва тавсиялар берилди.

БУЮК БРИТАНИЯ ЖАМОАТЛАР ПАЛАТАСИ СПИКЕРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Нурбоева бошчилигидаги делегация Буюк Британия Жамоатлар палатаси Спикери Линдсли Хойл билан учрашув ўтказди.

Унда Ўзбекистон ва Буюк Британия муносабатларининг кенг доираси, хусусан, парламентларо алоқаларни фаоллаштириш, савдо-иқтисодий, меҳнат муносабатлари, шунингдек, гендер тенглик соҳаларида ҳамкорликни ривожлантириш масалалари атрофида муҳокама қилинди.

Бу жараёнда, асосан, икки томонлама муносабатларда парламентларо мулоқотнинг аҳамиятидан келиб чиқиб ушбу йўналишдаги алоқаларни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш масалаларига катта эътибор қаратилди. Айни

чогда қонун ижодкорлиги фаолияти ва парламент назорати йўналишларида ўзаро тажриба алмашиш, икки мамлакат қонун чиқарувчилари ўртасида амалий алоқаларни йўлга қўйиш, ҳамкорликка оид масалаларда "Ўзбекистон — Буюк Британия" дўстлик гуруҳи имкониятларидан кенг фойдаланиш юзасидан фикр алмашилди.

Сўхбат давомида иқтисодий ҳамкорлик масалаларига ҳам эътибор қаратилди. Айтиб ўтилганидек, мамлакатимизда Британия томони иштирокида 364 корхона самарали фаолият кўрсатяпти. Аммо бу йўналишдаги

ВАТАНДОШЛАР ИШТИРОКИДА МУЛОҚОТ

Буюк Британияга амалий ташриф доирасида Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Нурбоева ушбу мамлакатда истиқомат қилаётган, етакчи олий таълим муассасаларида тахсил олаётган ва дунёнинг нуфузли компанияларида фаолият юритаётган бир гуруҳ ватандошларимиз билан учрашди.

Очиқ ва самимий руҳда ўтган мулоқотда Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида мамлакатни ривожлантириш мақсадида белгиланган устувор вазифалар, айни пайтда турли соҳаларда амалга оширилаётган илҳомий қарарлар ва уларнинг натижалари хусусида фикр алмашилди.

Тadbirkор иштирокчилари эришган ютуқлари ва режалари, жумладан, ЕТББнинг мамлакатимизга оид дастури фаолиятини кенгайтириш ҳамда Ўзбекистон билан ҳамкорликни мустаҳкамлашга хизмат қилаётган бошқа лойиҳалар юзасидан фикрлашди.

Мулоқот чоғида икки давлат ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлашга қаратилган саъй-ҳаракатлар масаласи ҳам чуқур муҳокама қилинди. Ўз

навбатидан, ватандошларимиз Буюк Британияда иккинчи марта ўтказилиши режалаштирилган Наврўз миллий фестивали ҳақида ҳам сўз юритди.

Қайд этилганидек, ўтган йилги фестивал 25 мингдан зиёд иштирокчиларни қамраб олганди. Ўзбек маданияти ва анъаналарига бағишланган бу йилги фестивал ҳам кўплаб инсонларни яна бир жойга бирлаштиришига умид билдирилди.

Учрашув жараёнида мамлакатимиз ҳаётининг турли жабҳалари бўйича фикр алмашилди ҳамда тараққиётга туртки бўладиган бир қатор тақлифлар илгари сурилди. Ватандошларимиз Ўзбекистон ривожига муносиб ҳисса қўшишга тайёр эканликларини билдирди.

«Халқ сўзи».

ЎЗАРО АЛОҚАЛАРИМИЗДА ЯНГИ ДАВР БОШЛАНМОҚДА

Барчамизга яхши аёнки, кейинги йилларда Хитойдан Ўзбекистон иқтисодиётига инвестициялар ҳажми беш баробар, қўшма корхоналар сони эса уч баробар ошди. Бу йўналишда инфратузилма, саноат кооперацияси, кишлоқ хўжалиги ва "яшил" энергетикада технологиялар трансфери соҳаларида ҳамкорлик дастурларини амалга ошириш ҳам кўзда тутилган.

Пекин шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпиннинг расмий делегациялар аъзолари иштирокидаги музокараларида икки мамлакат ўртасидаги ушбу ҳамкорлик натижалари беҳиз алоҳида мамнуният билан қайд этилди. Ўтган йил охирида Ўзбекистонда Хитой компаниялари иштирокида қуввати 1000 мегаваттлик иккита янги қўёш фотоэлектр станцияси фойдаланишга топширилгани ҳамкорликнинг залварини кўрсатади. Айниқсан, Хитойнинг етакчи банклари, "Ипак йўли" фонди ва Осиё инфратузилмавий инвестициялар банки билан самарали молиявий-техник ҳамкорлик жадал ривожланмоқда.

Инвестиция лойиҳаларини қўллаб-қувватлашнинг молиявий воситаларини кенгайтириш, жумладан, қўшма платформа яратиш борасида келишувларга эришилгани, шунингдек, Хитой Эксимбанкнинг Тошкент шаҳрида Марказий Осиё учун минтақавий офис очиб ҳақиқатда қарори мамлакатлар ўртасидаги шериклиги янги босқичга олиб чиқиши шубҳасиз.

Учрашувда "Бир макон, бир йўл" ташаббуси доирасида транспорт ва транзит кўпригининг муҳим таркибий қисми бўладиган Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон темир йўлини қуриш бўйича амалий ишларни тез фурсатда бошлаш муҳимлиги хусусида сўз боргани, айниқсан, эътиборга молик. Иқтисодиёт "қон томири" дея аталмиш мазкур йўналишдаги пўлат изларнинг ишга туширилиши нафақат икки давлат, балки минтақа иқтисодиётини ҳам юксалтиради.

Айни кунларда Пекинда биринчи таълим форуми, Шанхайда Ўзбекистоннинг туризм имкониятлари кўргазмаси ўтказилгани, Ўзбекистон маданияти кунлари доирасидаги тadbirkорлик икки давлат халқлари қалбани ҳам бир-бирларига яқин эканининг яққол далилдир.

Умуман, янги Ўзбекистонни барпо этиш, учинчи Ренессансга пойдевор яратиш йўлидан бораётган Ўзбекистон Хитой Халқ Республикаси билан қўл томонлама алоқаларни кучайтираркан, ушбу ташриф муваффақиятли ва ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг янги даврига замин яратиши билан эътиборга моликдир.

Дилбор УСМОНОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты.

ҚОНУН ИЖОДКОРЛИГИГА ИЛМИЙ ЁНДАШУВ

2023 йил парламент ҳаётида инсон ҳуқуқи ва эркинликларини кафолатли ҳимоялаш, қонун устуворлигини таъминлашни кучайтиришга қаратилган қонунлар қабул қилинган йил сифатида тарихда қолди. Зеро, парламент томонидан қонун ижодкорлиги, назорат-таҳлил фаолияти, сайловчилар билан мулоқот, халқаро дипломатия каби йўналишларда салмоқли ишлар амалга оширилди.

Президентимиз Фармони билан тасдиқланган "Ўзбекистон — 2030" стратегияси демократик

ислохотларни чуқурлаштириш ва мамлакатни модернизация қилишда Олий Мажлиснинг ролини янада кучайтириш борасида муҳим омил бўлмоқда.

Янги тахирдаги Конституция эса Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси доирасида амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотларнинг сиёсий-ҳуқуқий асосларини яратиш, давлат ва жамият қурилишини янада ривожлантиришнинг устувор йўналишларини белгилаб берди.

Сарҳисоб

Конституциявий ислохотлар муҳим йўналишга айланди

Тарихимизда биринчи марта умумхалқ референдуми асосида янги тахирдаги Конституция қабул қилинди. Мамлакатимизда конституциявий ислохотни амалга оширишда вакиллик органларининг ўрни ва аҳамияти катта бўлди.

Бинобарин, унда давлат бошқаруви тизимини модернизациялаш ва бутун кун талабларига мослаштириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, Олий Мажлис палаталарининг биргаликдаги ваколатлари, ҳар бир палатанинг алоҳида-алоҳида ваколатлари ва масъулият соҳалари аниқ белгиланди. Масалан, Давлат бюджетни ижросини назорат қилиш, Хисоб палатасининг хисоботини кўриб чиқиш бевосита халқ томонидан тўғридан-тўғри сайланадиган Қонунчилик палатасига ўтказилди. Қонунчилик тақлиф киритиш институти жорий этилди.

Шу тариқа профессионал парламентни шакллантириш, Олий Мажлис палаталари фаолиятида параллелизмни истисно қилиш ҳамда маъмурий ислохотларнинг мақсади ва вазифаларидан келиб чиқиб, қўйи палатанинг ваколатлари кучайтирилди.

Бу ҳукумат ва давлат бошқаруви органларининг фаолияти, шунингдек, қонунлар ижроси, мамлакатни энг муҳим социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ривожлантириш давлат дастурларининг сўзсиз бажарилиши устидан таъсирчан парламент назоратини ўрнатиш ҳамда мазкур йўналишдаги ишларни тубдан яхшилашда муҳим ўрин тутмоқда.

Янги тахирдаги Конституцияга қўра давлат ҳокимиятининг барча тизими ислох қилиниб, улар ўртасидаги муносабатлар бутунлай ўзгарди. Бугун янги тахирдаги Конституция ва "Ўзбекистон — 2030" стратегияси доирасида олиб борилаётган тизимли ишлар парламент фаолиятига ҳам янгича маъно-мазмун олиб кирди.

Янги тахирдаги Конституцияга қўра давлат ҳокимиятининг барча тизими ислох қилиниб, улар ўртасидаги муносабатлар бутунлай ўзгарди. Бугун янги тахирдаги Конституция ва "Ўзбекистон — 2030" стратегияси доирасида олиб борилаётган тизимли ишлар парламент фаолиятига ҳам янгича маъно-мазмун олиб кирди.

Халқчиллик тобора долзарб аҳамият касб этмоқда

Ҳар қандай давлатда кенг қўламли ислохотларнинг муваффақиятли амалга оширилиши, кўп жиҳатдан қонун ижодкорлиги жараёни сифатида бевосита боғлиқ. Янги тахирдаги Конституция қонун ижодкорлиги фаолиятига замонавий ёндашув ва мутлақо янгича мазмун киритди.

Бунда "аввал шахс, кейин жамият ва давлат", "қонунларнинг бирдан-бир манбаи ва муаллифи халқ бўлиши шарт" деган устувор тамойиллар ҳаётга татбиқ этилди. Депутатларнинг муҳим сиёсий, социал-иқтисодий

аҳамиятга эга қонун лойиҳаларини жойларда аҳоли билан кенг муҳокама қилиш амалиёти йўлга қўйилди.

Бу бежиз эмас, албатта. Чунки қонун ижодкорлиги — Қонунчилик палатаси фаолиятининг энг муҳим, биринчи галдаги вазифаси. Қабул қилинаётган қонунларнинг ҳар жиҳатдан мукамал бўлиши аҳоли фаровонлигини ошириш, инсон ҳуқуқи ва эркинликларини таъминлашга хизмат қилади.

Қонунларни ишлаб чиқиш жараёнида кенг жамоатчилик иштирокини таъминлаш, бунда фуқароларнинг хоҳиш-истакларига қўлоқ тутиш, аҳоли ўртасида очиқ муҳокама қилиш ўтказиш ҳуқуқий ҳужжатларнинг сифатли бўлишида муҳим аҳамият касб этади. Шундан келиб чиқиб, ҳар бир қонун лойиҳаси юзасидан жамоатчилик муҳокамалари ташкил қилинди.

Айниқсан, қонун ижодкорлиги жараёнида олимлар, экспертлар имкониятдан умумли фойдаланишга ҳам эътибор берилди. Ўтган даврда қонун ҳужжатларидаги ҳуқуқий камчиликларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш юзасидан қўмиталар ҳузуридаги эксперт гуруҳларининг қўллаб-йўналишлари ўтказилгани диққатга сазовор. Зеро, улар томонидан 40 га яқин қонун лойиҳалари ҳар томонлама қўриб чиқилиб, таҳлил қилинди ҳамда уларни маромига етказиш бўйича тақлифлар ишлаб чиқилди.

Яна бир муҳим жиҳат: тўғридан-тўғри амал қилувчи, яъни ижро учун қўшимча ҳужжат ишлаб чиқиш талаб этмайдиган қонунларни қабул қилишга бўлган эътибор кучайди. Очиги, кўпчилик парламентнинг бундай қонун лойиҳаларини ишлаб чиқишига шубҳа билан қараган эди. Парламент бунинг улдасидан чиқди, десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз. 2020 йилда депутатлар томонидан 149 та қонун лойиҳаси қўриб чиқилган бўлса, 2023 йилда ушбу кўрсаткич 165 тани ташкил этди.

Эътиборлиси, қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи субъектларининг қонун ижодкорлиги жараёнидаги масъулиятини кучайди. Хусусан, қонун ташаббускорининг қонун лойиҳаси биринчи ўқишда қабул қилинаётганда маъруза билан чиқиши лойиҳалар сифатига илҳомий таъсир кўрсатмоқда.

Кўпчилик кузатган бўлса керак, ўзгариш ва қўшимчалар киритиш хусусиятидаги қонунларнинг кириш қисмида уларнинг мазмун-моҳиятини, масаланинг долзарблигини очиб берувчи муқаддимани баён этиш амалиёти жорий қилинди. Бу эса қонунларнинг ҳаётга тез ва самарали татбиқ этишга, ижрочиларнинг оғирини енгиллаштиришга хизмат қилаётди.

Ҳар жиҳатдан пишиқ, пухта тайёрланган қонунларда инсон ҳуқуқи ва эркинликлари устувор аҳамият касб этса, унинг ҳаётга татбиқ қилиниши ҳам самарали бўлади. Демак, қонун лойиҳасининг ҳар бир нормасини пишиқ, пухта тайёрлаш, депутатлар фаолиятини илҳомий, ахборот-таҳлилий жиҳатдан таъминлаш гоятда муҳим.

Мамлакатимизда парламент фаолиятини илҳомий, ахборот-таҳлилий жиҳатдан таъминлашнинг институционал асослари яратилган. Мамлакатимиз парламенти Қонунчилик палатаси ҳамда Сенати Кенгашларининг 2017 йил 29 декабрдаги қўшма қарори билан Олий Мажлис ҳузуридаги Қонунчилик муаммолари ва парламент тадқиқотлари институти ташкил қилинди.

Ўтган даврда институт Қонунчилик палатаси ва Сенат фаолиятини илҳомий

Таҳлиллар ва натижалар

Ҳар жиҳатдан пишиқ, пухта тайёрланган қонунларда инсон ҳуқуқи ва эркинликлари устувор аҳамият касб этса, унинг ҳаётга татбиқ қилиниши ҳам самарали бўлади. Демак, қонун лойиҳасининг ҳар бир нормасини пишиқ, пухта тайёрлаш, депутатлар фаолиятини илҳомий, ахборот-таҳлилий жиҳатдан таъминлаш гоятда муҳим.

Мамлакатимизда парламент фаолиятини илҳомий, ахборот-таҳлилий жиҳатдан таъминлашнинг институционал асослари яратилган. Мамлакатимиз парламенти Қонунчилик палатаси ҳамда Сенати Кенгашларининг 2017 йил 29 декабрдаги қўшма қарори билан Олий Мажлис ҳузуридаги Қонунчилик муаммолари ва парламент тадқиқотлари институти ташкил қилинди.

Ўтган даврда институт Қонунчилик палатаси ва Сенат фаолиятини илҳомий

Мухтасар айтганда, парламентнинг мамлакатимизда амалга оширилаётган шиддатли ислохотлардаги иштироки унинг фаолиятини илҳомий, ахборот-таҳлилий жиҳатдан таъминлашга бевосита боғлиқ. Шу нукта назардан, институтиимиз жорий йилда парламент фаолиятини тақомиллаштиришга қўмаклашиш, парламент, депутатлар фаолиятини илҳомий, ахборот-таҳлилий таъминлашда самарадорликни оширишга ўзининг барча имкониятини сафарбар этади.

Ақром ТОШПҮЛАТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Парламент тадқиқотлари институти директори, юридик фанлар доктори.

